

OLGA GRJASNOWA

premedia

**OLGA
GRJASNOWA**

**RUS
JE TEN,
KTORÝ
MILUJE
BREZY**

pramedia

Vydanie tejto publikácie v rámci edície PRO LIBRIS finančne podporila spoločnosť SLOVNAFT a Stredoeurópska nadácia. Grantový program PRO LIBRIS – Cesta pre knihu sa realizuje v spolupráci s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.

Preklad tohto diela bol podporený aj grantom Goetheho inštitútu, financovaným nemeckým ministerstvom zahraničných vecí.

Olga Grjasnowa
RUS JE TEN, KTORÝ MILUJE BREZY

Der Russe ist einer, der Birken liebt

Prvé vydanie
www.premedia.sk

Vydavateľstvo Premedia, Bratislava, 2014
Jazyková redakcia Martin Grbjar
Grafická úprava textu Izabela Koska
Obálka Martin Mistrík (www.zelenaluka.sk)

Copyright © Olga Grjasnowa, 2012
Copyright © 2012 Carl Hanser Verlag München
Slovak edition © Premedia, 2014
Translation © Paulína Šedíková Čuhová, 2014

ISBN 978-80-8159-142-6

Veršinin: Zveličujete! Tu je práveže zdravé, ustálené podnebie, také naozaj slovanské. Les, rieka... a brezy...! Milé skromné briezky! Mám ich najradšej zo všetkých stromov. Človeku sa tu radostne žije. Len jedno mi je čudné: na železničnú stanicu je odtiaľto vyše dvadsať kilometrov... a nik nevie, prečo.

Anton Pavlovič Čechov
Tri sestry

I.

Nechcela som, aby sa tento deň začal. Chcela som ostať v posteli a ďalej spať, no cez doširoka otvorené okno prenikal do našej spálne smiech predavačov zeleniny a hrmot električky. Náš byt ležal neďaleko hlavnej stanice, čo predovšetkým znamenalo, že v našej štvrti boli celé ulice s lacnými nákupnými domami a veľkými pornokinami, ktorým sa bolo lepšie vyhnúť. Tu, medzi čínskou práčovňou a alternatívnym mládežníckym centrom, ktorého návštevníci pravidelne močievali v našom vchode, sme žili. Náš byt bol spustnutý a na spadnutie, ale bol lacný. Každé ráno okolo piatej začali otcovia, bratia a bratrance pod našimi oknami vykladať dodávky, trieskali dverami, stavali stánky, pili čaj, varili kukuricu a čakali, kým sa ulica naplní a oni budú automatizovanou spevavou rečou vynukovať ovocie. Snažila som sa ich rozhovory počúvať, no väčšinou som zachytila len útržky a opäť som zaspala.

Vedľa mňa ležal Elias: nepokojný, pery zľahka pootvorené, rýchle pohyby viečok, nepravidelné dvíhanie a klesanie brucha. „Vydrbaný teplošský policajt, ja ťa zabijem!“, vykrikoval pod naším oknom opilec. Predavači ovocia ho vysmiali a vyplúvali na ulicu slnečnicové jadierka.

Elias sa zobudil, otočil sa ku mne a hlavu si položil na moje brucho bez toho, aby otvoril oči. Jeho ruky nasledovali moje. Ostali sme ležať zakliesnení jeden do druhého, pokým za stenou nezazvonil budík a mne začala pod jeho váhou trpieť ruka. Keď som si ju viac necítila, postavila som sa a šla sa osprchovať.

Kuchyňa ostala od včera preplnená, na sporáku stáli hrnce a panvice so zaschnutými okrajmi, taniere a nedopité vínové poháre sa kopili na dreze. Vzduch páchol spalinami a lepil sa na kožu ako sirup. Mal to byť najhorúcejší deň roka.

Elias sedel pri kuchynskom stole, v pravej ruke polievkovú lyžicu s müsli, pred ním na tanieri omrvinky a svetlá polovička chleba pod čepcom tmavočervenej marmelády. Sadla som si oproti nemu, zobrala noviny a miesto čítania pozorovala jeho tvár. Mal vysoké líčne kosti, modrosivé oči a tmavé mihalnice, ktoré narástli trochu kratšie. Elias bol chlapčensky pekný. Jeho krása ho zlostila, neostával ľuďom v pamäti ako osoba, ale ako niekto, kto sa podobá na nejakého herca, na ktorého meno si práve nevedeli spomenúť. Nebola to však jeho krása, ale bezprostredná galantnosť, ktorá tak pôsobila: na netrpezlivé predavačky, ktoré sa odrazu prestali dívať na hodinky, chichotajúce sa žiačky, ošetrovateľky, knihovníčky a na mňa. Predovšetkým na mňa. Hochštaplerské črty, povedala moja mama. Rada ho však mala práve pre tieto črty a pretože Elias z akéhosi dôvodu vedel, čo sa patrí v orientálnej rodine.

Nalial si do müsli kávu. Biela sa rozpustila v hnedej, na povrchu plávali hrozienka. Na kuchynskom stole, pod novinami, ležala otvorená kuchárska kniha, z ktorej na mňa spýtavo hľadela rybacia hlava. Knihu som zatvorila.

„Si predsa vegetarián! Už si zabudol?“ opýtala som sa žartom.

„Ja sa aspoň predtým, ako dávam niečo do rúry, na to pozriem,“ odpovedal podráždene.

Narážal na minulý večer: Pokúsila som sa urobiť quiche, pretože som si v slovnej zásobe chcela slovíčko quiche otestovať. Akoby som bola francúzska herečka, ktorá hrá francúzsku gazdinku, očakávajúcu svojho francúzskeho milenca, ktorý sa z vojny vráti ako invalid. Pečie preňho quiche a nevie, o ktorú zo svojich končatín prišiel. Quichi sa na mojom jazyku páčilo a mala som rada aj jej gramatický rod. Kúpila som zmrazené jemné cesto, z ktorého sa neskôr vykľulo sladké cesto a quiche bola nejedlá. Vo Francúzsku toto cesto nebývalo ani sladké a ani slané. Elias napriek tomu

quiche zjedol, hoci som na takejto zdvorilosti nenástojila, no on ešte stále trpel svojou výchovou. Zakaždým, keď si kúsok odhryzol, ihneď ho zalial vodou.

„Nevidela si niekde moje chrániče na kolená?“ opýtal sa Elias, pokým som prehrabávala chladničku a hľadala quiche.

„Videl si večeru?“ opýtala som sa.

„Zmrazil som ju.“

„Čo?“

„Nemyslel som si, že ju ešte budeš jesť.“

„Že ty musíš tiež vždy hrať súcitného Nemca,“ povedala som, na čo sa Elias zaškeril, prisunul mi mlieko a müsli a podal misku z police. Posadila som sa a usporiadala si na kopu vecí na učenie – notesy, zoznamy slovíčok, kartotečné lístky a slovníky, ktoré som sa učila od A po Z naspamäť. Keď bol Elias opäť pri stole, pobozkal mi nežne miesto, kde sa mi začínali vlasy a zopakoval: „Nevidela si moje chrániče na kolená?“

„Však som ti už povedala.“

„Keď ty vždy všetko prekladáš.“

„Netuším, kde sú,“ povedala som.

Opatrne ukladal riad do umývačky a dával pozor, aby sa taniere navzájom nedotýkali.

„Odkedy hráš vlastne futbal? A s kým?“ opýtala som sa.

„Hrával som už predtým.“

„Určite si niečo dolámeš.“

„Musím mať nejaké migrantské pozadie, aby som mohol hrať futbal?“ opýtal sa ma a pozrel sa mi priamo do očí.

„Opäť používaš toto slovné spojenie?“ Pokúsila som sa, aby môj hlas znel čo najironickejšie, ale nedarilo sa mi to. Vždy, keď som toto slovné spojenie čítala alebo počula, cítila som, ako sa mi dvíha žľč. Horšie to už bolo len pri prídavnom mene postmigrantský. Neznášala som hlavne s tým súvisiace diskusie, nielen na verejnosti, ale aj medzi mnou a Eliasom. V týchto rozhovoroch nepadlo nikdy nič nové, no tón býval poučný a dôrazný. Jeden z nás niečo namietal, potom sme sa

zamotali do tvrdení a výčítiek obaja. Elias mi vyčítal, že som uzavretá a ja jemu, že je nástojčivý. V takých chvíľach začal byť Elias zväčša osobný a prechádzal na konkrétne príklady.

Elias vyzeral urazene, podišla som teda k nemu, položil mi ruky na boky. Na brade mu visel jediný, tmavoplavý vlas. Dala som mu ho preč. Hlavu si položil na moje plece, pobožkala som mu krk, pravé koleno mu vsunula medzi nohy a trochu si rozopla letné šaty, ale Elias pokýval hlavou a zašepkal mi do ucha: „Už meškám.“

Dlaňou som buchla po stole, Elias sa na mňa vyčítavo pozrel a povedal: „Nemyslel som to tak.“

„Moja stará mama hovorila, že človek má mať na sebe vždy čisté gaťky.“

„Prečo?“

„Pre prípad, že sa niečo stane.“

„Šibe ti. Už musím ísť.“

Keď Elias odchádzal, odprevadila som ho až ku schodom a pozerala sa, ako beží dole schodmi. Často brával naraz dva schody, niekedy aj tri. Nikdy nekráčal, bežal a skákal. Postavila som na kávu a začala sa učiť.

II.

Na recepcii sedela zdravotná sestra, ktorá mala napriek horúčave na sebe dlhý sveter. Jej bledosť zvýrazňovali na ohnivo zafarbené vlasy, ktoré mala na tyle prísne zviazané do drdola. Sladkokyslo sa usmiala a povedala, že si nemám robiť zbytočné starosti a nemám sa ďalej vypytovať. Celú cestu do nemocnice som bežala, takže som bola spotená ako myš a stála som pred ňou s červenou tvárou a nevedela sa nadýchnuť. Eliasa operovali.

Posadila som sa do čakárne. V pozadí znelo rádio. Správy som simultánne prekladala do angličtiny, reklamu do francúzštiny. V Kábule hlásili explóziu, v Gaze sa strieľalo a v Portugalsku horeli lesy. Kancelárka bola na štátnej návšteve. Listovala som v starom Vogue a prezerala si módu. Kabelky. Šperky. Očné tiene. To, čo vždy. Čítala som o trendoch minulého novembra, kožuchoch a florálnych vzoroch. Potom som vytrhla prvú stranu, poskladala ju a strčila si ju do tašky. Potom som vytrhla stranu číslo tri a strčila si ju do tašky. Aj stranu päť som vytrhla, poskladala ju a strčila ju do tašky. Pre stranu stosedem už v taške nebolo miesto.

Lekár ku mne prichádzal s úsmevom. Bol vysoký, mal široké ramená, vlasy akurát začesané dozadu. Na pozdrav mi podal ruku, pričom ju podržal o moment dlhšie. Mal hnedé a čulé oči. Obaril ma pach dezinfekčných prostriedkov, rozkladu a starých ľudí. Zalapala som po vzduchu. Lekár znovu položil ruku na moje rameno, dotieravosť tohto gesta ma udivila. Povedal niečo, no ja som ho nerozumela a musela som sa ešte raz opýtať.

„Hovoríte po nemecky?“ opýtal sa pomaly a prehnane artikuloval.

„Samozrejme,“ odpovedala som.

„Som Weiss. Sekundárny lekár Weiss. Ste rodinná príslušníčka Eliasa Angermanna?“

„Som jeho priateľka.“

„Potom by som vlastne s vami nemal hovoriť.“

„To predsa nebude problém.“

Chvíľu rozmýšľal, pričom sa zdalo, že rozhodnúť sa mu padne priveľmi zaťažko. Nakoniec prikývol a povedal: „Teda dobre. Ako sa voláte?“

„Maria Koganová.“

Prezrel si ma od hlavy po päty. „Vaše meno je trochu komplikované, smiem vás volať Maria?“

„Nie.“

Pokrčil plecami a vysvetlil mi v crescende, že Eliasovi vo-perovali do stehna kovový klin, intramedulárny implantát, takže kovové implantáty spevnia stehennú kosť a že Elias stratil veľa krvi. Na lekárskom plášti bolo vidieť škvrny od krvi a položila som si otázku, či to bola Eliasova krv alebo pacienta predtým. Prikývla som a pritiahla za sebou dvere pooperačnej izby. Liečba bude zdĺhavá, doznievalo za mnou.

Izba bola prázdna, až na posteľ, ktorú obkolesovali monitory, hadičky a jedna jediná stolička. Závesy boli zatiahnuté, na kúsok som ich odtiahla a na zem dopadol dlhý lúč svetla. Položila som ruku na posteľnú mrežu. Tvár mal bledú, akoby v jeho tele neostala ani kvapka krvi. Na perách sa mu urobili tenké biele zaschnuté chrasty. Zamrmlal moje meno a hľadel povedľa mňa. Zo stehna mu visel drén.

Zohla som sa, do nosa mi vošiel pach studeného potu. Pobozkala som ho na čelo, pohladila vlasy. Zastonal. Chcela som ho chytiť za ruku, no potom som uvidela na chrbte ruky vnútrožilový katéter a stiahla som ruku späť.

„Nie je mi dobre,“ povedal Elias tak ticho, že to nemohlo patriť mne a zrazu mi napadlo, ako kedysi zistil, že existujú iba dve školy, Stará a Frankfurtská.

Ostala som až do neskorého večera. Elias obracal hlavu

horúčkovo z jednej strany na druhú. Z jeho nepokojného polospánku len občas preniklo „Si ešte tu?“

Večer som si urobila instantnú polievku a zatelefonovala jeho rodičom. Nik mi nezodvihol. Rozmýšľala som, či mám zavolať na mobil, ale potom som sa počula, ako hovorím odkazovaču: „Tu je Maša. Ahoj.“ Urobila som pauzu, zahryzla si do pery. „Elias sa šmykol na futbale. Zlomil si stehennú kosť. Leží v nemocnici.“ Vety vychádzali von iba ťažko, už desaťročie mi nepadlo tak zaťažko hovoriť po nemecky ako v tento večer. Elke mi okolo polnoci zavolala späť. Či je to zlé. Nie, uistila som ju. Hostinec nemôže nechať bez kontroly. Každý večer je plno. Povedala som jej, že som tu ja. Pokúsi sa prísť tak rýchlo, ako to len bude možné, povedala Elke. Však som tu ja, povedala som.

Pobalila som Eliasovi tašku, poskladala spodnú bielizeň, trička a jediné pyžamo, ktoré mal, vložila dnu toaletnú tašku, fotoaparát, skicár a uhliky na kreslenie.

Spolubývajúci sledovali popoludňajšiu talkšou. Zvuk televízora sa miešal s útržkami rozhovoru a smiechom, so šuchotanim obalov z cukríkov a novín, škrípaním topánok a tlačením vozíka s jedlom na chodbe.

Elias ležal v strede, jeho posteľ bola ohraničená dvoma ďalšími posteľami. Pri každej posteli stál malý stolík. Na susedovom stole sa kopili čokoládové tyčinky, pootvárané keksy, balíčky gumených medvedíkov, cukríky, zošity so sudoku, cigarety a časopisy. Zaželala som všetkým dobrý deň, nevšimol si ma však nikto.

Elias ležal v posteli bledý a mal matné oči. Nasadila som úsmev a podišla k nemu. Cestovnú tašku som postavila vedľa stolíka a vymenúvala som, čo som priniesla. Ako na Vianoce, zažartoval vyčerpane Elias.

Elias omámený liekmi väčšinu času prespal a takmer sa ne-

hýbal. Len nádychy a výdychy. Sedela som vedľa jeho postele, šúpala kyslé jablká, hrušky a mango, ktorého šťava sa mi lepila na prsty. Pila som kávu a zmizla v kúpeľni, kde som si opláchla tvár studenou vodou, aby som zahнала slzy a bolesti hlavy. Predpoludnie a popoludnie ubehli. Slnko trýznivo pomaly zapadalo, tiene vonku sa predlžovali a Eliasova ruka spočívala v mojej.

Nasledujúce ráno už Elias fotografoval nemocničnú izbu, svoju ranu a mňa, ktorá sa na jeho ranu nedokázala ani len pozrieť. Aj spoluležiaci chceli byť pred objektívom. Hrali karty a chceli sa za každú cenu rozprávať. Profesionál, to si predsa nemôžeme nechať ujsť, povedal Heinz, keď zistil, že Elias vyštudoval fotografiu.

Heinz bol čašník a Rainer zámočník. Dnes by urobili niektoré veci ináč. Nie veľa, samozrejme, nie veľa. Spoluležiaci vľavo si odkašľal a povedal, že mi musí zložiť kompliment, že viem po nemecky lepšie ako všetci ruskí Nemci, ktorých doteraz stretol na úrade, a to som pritom takmer nič nepovedala. Heinz začal rozprávať, ako ho cez vojnu zajali – kým ho Elias nepoprosil, aby bol ticho. Potom Elias poprosil, aby som bola ticho, aj mňa.

Bolo horúco a dusno, asphalt odrážal horúčavu, ulice nedokázali vychladnúť ani len v noci. Zoskočila som pred bránou nemocnice z bicykla a utrela si pot z čela. Bicykel som tlačila chvíľu vedľa seba, odstavisko pre bicykle bolo plné. Potom som však zbadala ešte jedno voľné miesto, vtlačila bicykel dnu, zelený naľavo spadol, s námahou som ho postavila naspäť.

Nemocnica bola dlhá jednopodlažná budova s fasádou z kamenných platní uprostred pokojnej obytnej štvrti s obmedzením rýchlosti – dokonale neambiciózna a na medicínsku funkčnosť prispôsobená budova. Sekundár, ktorý deň predtým vyťahoval Eliasovi drény, čupel pred vchodom na ortopedické oddelenie a fajčil. Pod očami mal tmavé kruhy a strapaté vlasy. Všimla som si ho v nemocnici už včera popoludní a vyzeral ako po prepracovanej noci. Kývol mi a ja som

spomalila a nerozhodne ostala pred ním stáť. Vystrčil ruku s cigaretovou škatuľkou, ktorá bola svetlomodrá a popísaná arabskými písmenami. Ja som mu ponúkla croissant. Vyfúkol dym a siahol do vrecúška. Kožu na ruke mal drsnú, nechty žltkavé od tabaku.

„Prešli ste prednedávnom na cigarety s filtrom?“

„Vlastne nie. Mám ich od jedného pacienta.“ Pozrel sa na škatuľku, viackrát ju pootočil a prešiel palcom po arabských písmenách, akoby ich práve teraz zbadal.

„Neviem ich prečítať,“ povedal.

Preložila som mu to.

Vzdychol a škatuľku nespúšťal z očí.

„Pacient, včera večer zomrel. Akurát sme spolu vyfajčili jeho posledné cigarety.“

Zabehol mi cigaretový dym a začala som kašľať.

Škatuľku ešte párkrát otočil sem a tam, kým si ju nakoniec nestrčil späť do vrečka. Potom odhryzol konček z croissanta, omrvinky padali na jeho plášť ako lupiny a prezeral si raz mňa a raz croissant. „Patríte k pánovi Angermannovi?“

Prikývla som.

„Dnes ráno mal flak.“

„Čo prosím?“

„Flak.“

„Na pľúcach?“

„Ako ste na to prišli?“ hlasno sa zasmial lekár. „Čoby, okolo operačnej rany, malý flak, nič nezvyčajné, žiadny strach.“

Kamarátsky mi poklopal po chrbte a zmizol v budove.

Večer Eliasova rana hnisala, hnis z rany šíril sladkasto-štiplavý pach, ktorý mi pripomínal sovietsku voňavku Varšavianku, a z ktorého ma napínalo. Eliasov fotoaparát ležal na nočnom stolíku, on ležal otočený tvárou k stene a mal horúčku. Zazvonili sme na sestru, tá si však dala načas a potom sa v miestnosti zrazu objavila tak náhle, že som myslela, že je to duch. Sestra

mala na sebe krátky plášť a odhalila žiarivé zubné oblúky. Na žltkasto sfarbenom rezáku sa jej ligotal modrý kamienok. Neseriózne. Dala si ruky vbok a hlavu zľahka zaklonila. Oči jej fundamentalisticky žiarili. Hovorila rýchlo a hlboko, povedala, že Elias bude hneď vstávať. Aby vstal, som nepovažovala za dobrý nápad, musela som jej však potajme dať za pravdu, keď hlasno a divo gestikulujúc vysvetľovala, že nemám poňatia.

Sestra Eliasa vyvliekla z postele: „No poďme, mladý muž, vstávajme!“

Elias si zahryzol do pery a ostal stáť. Videla som mu v tvári bolesť a okríkla som sestru. Moje slová zneli ostro.

„Je to pre jeho dobro,“ zakričala naspäť.

Keď Elias vykročil, zastonal od bolesti, ale znovu sa neposadil. Stál a trpel a sestra na neho povzbudzujúco pokyvovala: „Len tak ďalej, len tak ďalej.“

Elias opäť vykročil, tentoraz ani necekol. Tvár mal bez krvi.

„Nevidíte, že má bolesti?“

„Bolesti patria k životu. Verte mi, robím tu už dvadsať rokov.“

„Dvadsať rokov je pridlho!“

„Maša, nechaj tak!“ Na Eliasovom čele sa urobili malé kvapôčky potu, dych sa mu zrýchlil a bol nepravdivý. Urobil tackavý krok smerom k posteli, hľadal, kde sa môže oprieť, nadýchol sa vzduchu a oboma rukami sa pevne chytil stĺpika postele. Vtlačila som ho na posteľ. Elias sa mojim pohybom poddal, nechal, aby som ho zase posadila. Položila som mu ruku na líce, ktoré bolo drsné a žeravo horúce. V očiach mal slzy a ja tiež.

Postavila som sa pred Eliasa a bola som pripravená na všetko. Ale Elias ma pritiahol k sebe na posteľ a povedal sestre vysilene: „Chodte, prosím, preč.“

„Také niečo som ešte nezažila.“ Žena sa vyrútila z izby a zaplesla za sebou dverami.

Elias si položil hlavu na moje plece, pomohla som mu

uložiť sa. Skrútil sa a otočil sa k stene. O chvíľku nato sa začal triasť na celom tele. Pohladkala som ho po vlasoch, nereagoval. Vybehla som na chodbu a strhla najbližšiu sestru, ktorú som stretla, do izby. Dala Eliasovi z rany obvaz dole a rýchlo zatiahla záves k iným posteliám, hoci obe boli prázdne. Rana vyzerala zle.

Eliasa poslali na rádiológiu a keď ho privádzali späť, ešte vždy sa krčil od bolesti. Lekári čakali na výsledky z laboratória. Nakoniec prišiel vrchný lekár, malý plešivý muž s odstávajúcim bruchom. Nasledoval ho tucet medikov, lebo ako vyšlo najavo, bola to fakultná nemocnica. Primár si ranu prezrel, na čele sa mu urobili vrásky. Po ňom sa nahýnali ponad Eliasa medici, niektorí sa tvárili zhnusene, iní odsúvali svojich kolegov na stranu, aby mohli ranu lepšie vidieť. Stála som v rohu a nevidela ani Eliasa a ani ranu. Cítila som ju.

Eliasa, bledého, viac neosloviteľného, odviezli ráno opäť na operačnú sálu. Jeho rodičia vyrazili na svitaní, teraz čakali spolu so mnou v kaviarni: otec s pórovitým nosom, nadobro surová tvár, ktorú mal. Mama bola buclatá a mala silné paže; obaja sedeli mlčky pred plnými šálkami a desiatou z domu.

Horst čítal Spiegel, Elke a ja sme sa pozerali z okna. Obloha bola zachmúrená, počasie sa cez noc zmenilo na vietor a drobné mrholenie. Raz si ma prezrel ukradomky otec a raz mama. Pozorovala som ich tváre a myslela na Eliasove fotky z detstva, Elias pri zápise do školy, Elias pred vianočným stromčekom a pri prijímaní – bledé a vystrašené dieťa. Keď sa na mňa pozreli obaja naraz, začala som sa hanbiť za svoje šaty, za to, že som namaľovaná a mám podpätky, hoci som túto noc strávila v nemocnici a nebolo to vôbec toto ráno, ktoré som sa namaľovala, ale ráno predtým. Elke si odkašľala a pozrela sa na hodinky, Horst nervózne zašušťal novinami.

Okno, pri ktorom sme sedeli, smerovalo na ulicu. Bola úzka a prázdna. Môj pohľad sa zastavil na sivom uzlíku upro-

stred vozovky. Najprv som si myslela, že je to len plastová taška, ale plastové tašky bývali zriedka sivé. Potom mi napadlo plyšové zvieratko. Ospravedlnila som sa, pričom som šálku postavila na stôl o trochu hlasnejšie a povedala som, že musím ísť na záchod. Na záchode mi zrkadlo vrátilo nepekný pohľad: nos sa mi leskol, čo sa nepriaznivo prejavilo na jeho veľkosti a hrbolci, maskaru som mala rozmazanú. Lekár nevedel povedať, ako dlho ho budú operovať.

Stála som na ulici a plytko dýchala, aby som sa upokojila. Vietor chladno fúkal a mne sa triasli ruky. Chvíľu som pozorovala svoj dych, potom som uvidela zviera. Bol to zajac a žil, prinajmenšom sa mu v nepravidelných odstupoch dvíhal a klesal hrudný kôš. Poznala som iba dve modlitby: Otčenáš a Počuj, Izrael. Otčenáš bol zbytočný a sám Šma Jisrael by nebol vystačil. Budem vyjednávať s Bohom. Eliasa za zajaca, ON nechá umrieť zviera a nie Eliasa. Veľmi som ľutovala, že nie som veriaca a neviem predniesť niečo pôsobivejšie ako „Počuj, Izrael, pán je náš Boh, Pán je jediný. A ty máš Pána, tvojho Boha, milovať, tvojím celým srdcom a tvojou celou dušou a tvojou celou silou. A tieto slová, ktoré ti dnes rozkazujem, nech sú v tvojom srdci.“ Kývala som sa v modlitbe, ako som to videla u ortodoxných Židov na Arte. Nie Elias. Prosím, nie. Nie. Nie. Zajaca pochovám a budem odriekať zajačí kadiš spamäti.

Prosila som Boha, aby ihneď zabil zajaca. Zajac naďalej dýchal, široko-ďaleko nešlo žiadne auto. Zajaca som pozorne zdvihla, nemal žiadne viditeľné rany. Uši mu však zvädnuto ovisali, srst' mal plnú pouličného prachu a červené oči takmer ako mŕtve. Pokiaľ možno na základe červenej farby očí predpovedať smrť. A ak vôbec nebol zranený, čo ak si tam len tak na chvíľu ľahol?

Zajaca som opäť položila a ešte raz odriekala Šma Jisrael. Sprava ma predbiehal malý Opel. Eliasovi rodičia ma pozoro-

vali, videla som, ako sa z okna kaviarne na mňa dívajú. Rástla vo mne panika, hľadala som kameň. Lenže tu nie sú absolútne žiadne kamene, prebleslo mi hlavou. Ale išlo o Eliasa. Bežala som ďalej ulicou, vedľa zastávky ležala vypadnutá tehla. Dobré znamenie. Vyliezla som za zvodidlá a vzala prvý najlepší kameň.

Keď som sa vrátila, zviera naďalej vytrvalo žilo. Ako len možno zajacovi vysvetliť vieru? Naklonila som sa k nemu, pohladkala ho po hlave, bol mäkučký a vlhký a na môj dotyk nereagoval. Ruka sa mi triasla. Postavila som sa, vystrela ruku, kameň pristál vedľa zajačej hlavy. Potom som kameň opäť zdvihla a mala pocit, že sa zajac na mňa uprene díva. Poprosila som ho o odpustenie a kameň opäť pustila, tento raz som trafila, lebka sa rozpukla a mozog sa vylial, krv sa premiešala s úlomkami kostí. Odvrátila som sa a potlačila stúpajúcu nevoľnosť.

Keď som sa vracala do kaviarne k Eliasovým rodičom, pokúsila som sa vstúpiť potichu, aby podpätky neznegli na mramorových schodoch. Ruky som mala od chladu červené.

Operácia prebehla úspešne, oznámil sekundárny lekár Weiss. Stál naširoko rozkročený a usmievajúc sa potriasal Horstovi a Elke rukami. Stála som vedľa a pozerala na Eliasa. Ležal nehybne na posteli. V stehne mal teraz ešte dlhší kus kovu. Po troch týždňoch by ho pravdepodobne mohli prepustiť. Liečba bude pokračovať ambulantne. Dážď bil o okenné tabule, na ulici unikali pred počasím pod rozprestretými dáždnikmi chodci.